

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø og utgraving i strandsonen for Statens vegvesen

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 § 11 jamfør § 16, og endret i medhold av § 18. Tillatelsen med senere endringer er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknader og under behandlingen. Vilkårene fremgår av påfølgende sider. Dette tillatelsesdokumentet er ajourført 12.03.2019 og erstatter tidligere tillatelsesdokumenter.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til 31. desember 2021. *Endret den 12.03.2019*

Tiltakshaver må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen endringer som ønskes foretatt i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	Statens vegvesen
Beliggenhet/gateadresse	Farriseidet, Larvik
Postadresse	Postboks 723, 4808 Arendal
Kommune og fylke	Larvik kommune, Vestfold
Org. nummer (bedrift)	971032081
Gårds- og bruksnummer	Flere aktuelle gbnr.
NACE-kode og bransje	84.130 Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet
NOSE-kode(r)	-
Kategori for virksomheten 1	-

Fylkesmannen i Vestfold og Telemarks referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ²
2013.407.T	0709.0173.01	3

Tillatelse gitt: 18.12.2013	Endringsnummer: 4	Sist endret: 12.03.2019
Ingar Oland fagsjef, miljøavdelingen		Kathrine Helen Sundeng rådgiver

¹ Jamfør forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

² Jamfør forurensningsforskriftens § 39-6 om gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

1. Rammer

1.1. Tillatelsen

Tillatelsen gjelder utfylling i sjø av maksimalt 22 500 m³ sprengtstein og utgraving av et areal på maksimalt 8 500 m² for å etablere nytt vannspeil ved Farriseidet i Larvik kommune. Areal for utfylling og utgraving skal være i tråd med avmerket område på situasjonskartet vedlagt søknad datert 15. mai 2013, situasjonskartet vedlagt søknad datert 5. mars 2014 og revidert *Reguleringsplan for E18, strekningen Bommestad-Sky, Alternativ 3Z med lang tunnel fra Haga til Farriseidet* vedtatt 20. juni 2012. Utfyllingen og utgravingen skal foregå fra land. Tiltaket skal utføres i henhold til vilkårene i denne tillatelsen. Ved vesentlige endringer skal tiltakshaver søke om endring av tillatelsen.

1.2. Gyldighet - endret den 12.03.2019

Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til 31. desember 2021.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra tiltaket som er antatt å ha størst miljømessig betydning er regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier satt i denne tillatelsen skal overholdes. Prosedyrer for varsling av overskridelse av grenseverdier, akutt forurensning eller potensielt forurensende forhold skal følges.

2.3. Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra tiltaket, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter tiltakshaver å redusere utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i punkt 4 uttrykkelig er satt grenser for.

2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde forurensningen på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktet forurensning skal Statens vegvesen sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha forurensningsmessig betydning. System/rutiner av slikt utstyr skal være dokumentert, jamfør internkontrollforskriften § 5 punkt 7³.

2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold, uforutsette hendelser eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter tiltakshaver å iverksette de tiltak som er nødvendige for

---

³ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 6.12.1996 nr. 1127 (internkontrollforskriften).

å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Statens vegvesen skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. punkt 3.4.

2.6. Internkontroll

Statens vegvesen plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldene forskrift om dette⁴. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at Statens vegvesen overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Statens vegvesen plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Statens vegvesen plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.7. Annet lovverk

Denne tillatelsen fritar ikke for krav, behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som kan komme til anvendelse i saken. Vilkår satt av andre myndigheter skal overholdes.

Dersom det påtreffes kulturhistorisk materiale (glass, keramikk, vrakdel, bearbeidet flint etc.) må arbeidene stanses og Norsk Maritimt Museum og Fylkeskommunen varsles (jmfør lov om kulturminner §§ 8 og 14 tredje ledd).

3. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

3.1. Miljørisikoanalyse

Statens vegvesen skal ha en miljørisikoanalyse av tiltaket. Tiltakshaver skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på tiltakshavers område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede forhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Statens vegvesen skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

3.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal tiltakshaver iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

3.3. Etablering av beredskap

Statens vegvesen skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer.

---

⁴ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 6.12.1996 nr. 1127 (internkontrollforskriften).

3.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁵. Statens vegvesen skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen, Mattilsynet og vannverkene i Farris i slike tilfeller.

4. Utslipp til vann

4.1. Utslippsbegrensinger

Grenseverdien for turbiditet utenfor siltgardiner settes til 7 FTU.

I nedbørsperioder eller under andre naturlige forhold som fører til økt turbiditet kan det opprettes en referansestasjon som viser bakgrunnsnivået av turbiditet i Farris. I slike situasjoner settes grenseverdien til 5 FTU over bakgrunnsnivået.

Dersom målinger overstiger grenseverdien utover en periode på *30 minutter (endret 27.04.2015)*, skal arbeider som potensielt fører til problemene stanses, årsaksforholdet avklares, og nødvendige tiltak gjennomføres. Arbeidene kan ikke startes opp før turbiditeten er nede på stabile nivåer som tilfredsstillende grenseverdien. Rutiner og eventuelle tiltak skal beskrives i internkontrollen.

4.2 Kontroll og overvåking

Under hele anleggsperioden skal vannkvalitet, inkludert turbiditet, kontinuerlig overvåkes og logges ved faste prøvepunkter utarbeidet av miljøkonsulent med aktuell kompetanse. Det skal etableres minst to prøvepunkter som ligger nærmere enn 100 meter utenfor siltgardinen. Prøvepunktene skal plasseres der det forventes høyest turbiditet. Dette gjelder både geografisk plassering og prøvetakingens dybde i vannsøylen. Turbiditetsmålerne/loggerne skal ha et kontinuerlig operativt varslingsystem.

En eller flere referansestasjoner kan opprettes for å fastsette bakgrunnsnivået av turbiditet i Farris i perioder med nedbør eller under andre naturlige forhold som fører til økt turbiditet. Referansestasjon(e) skal plasseres slik at de(n) ikke påvirkes av anleggsarbeidet ved Farrisidet og slik at de(n) gir et godt bilde av turbiditetssituasjonen i Farris.

Prøvepunktene skal besøkes minimum hver 14. dag for vedlikehold og kontroll av prøvetakerne/loggerne. Ved feltbesøk skal turbiditet måles med håndholdt apparat som en referanse til den stasjonære målingen.

I anleggsperioden skal det tas vannprøver en gang per måned ved prøvepunktene utenfor siltgardinene samt innenfor siltgardinene. Første prøve skal tas i løpet av de første 7 dagene av utfyllings- og utgravingsoperasjonene. Disse prøvene skal analyseres for suspendert stoff (SS), turbiditet (FTU), pH, konduktivitet, oljeinnhold (THC) ved mistanke om utslipp, ammonium, nitrat, totalfosfor og TOC. En utvidet prøve skal tas fire ganger i året, første gang i løpet av de første 7 dagene av utfyllings- og utgravingsoperasjonene, og analyseres for parametere gitt i YM-planens tabell 2 (fosfat, totalnitrogen, klorid, natrium, antimon, $\sum\text{PAH}_{16}$, BTEX, arsen, kadmium, krom, kobber, nikkel, bly, sink, jern, mangan, kalsium, kalium, magnesium, aluminium, kvikksølv og $\sum\text{PCB}_7$). Vannprøvene skal analyseres kort tid etter prøvetaking.

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 9. juli 1992, nr. 1269.

Ut fra analyseresultatene skal det med bakgrunn i veilederen *SFT 97:04 Klassifisering av miljøkvalitet i ferskvann* vurderes om det er behov for ytterligere tiltak eller hyppigere prøvetaking.

4.3. Kvalitetssikring av målingene

Tiltakshaver er ansvarlig for at metoder og utførelser er forsvarlig kvalitetssikret, blant annet ved å utføre prøvetakingen etter Norsk standard eller liknende, og ved å bruke akkrediterte laboratorier, tjenester m.v.

4.4. Miljøforsvarlige teknikker/siltgardin

Det skal benyttes metoder for utfylling og håndtering av massene som minimerer faren for spredning av forurensning og partikler, og slik at vannmasser og strandområder i minst mulig grad tilslammes.

Under hele utfyllings- og utgravingsoperasjonen skal det benyttes velfungerende siltgardin. Siltgarden skal i sjø dekke alle sider av arbeidet, og den skal dekke vannmassene helt ned til bunnen.

Siltgardinene skal ikke åpnes før partikkelspredningen som følger av tiltaket har lagt seg, tidligst 8 dager etter at utfyllings- og utgravingsoperasjonen er avsluttet. Før siltgardinene kan åpnes skal det tas vannprøver innenfor siltgardinene. Vannprøvene skal analyseres for alle parameterne gitt i YM-planens tabell 2, jmfør punkt 4.2. Mengdene/konsentrasjonene av analyserte parameteres skal tilsvare tilstandsklasse I eller II før siltgardinene åpnes, jmfør veilederen *SFT 97:04 Klassifisering av miljøkvalitet i ferskvann*.

Det må etableres rutiner for tidsnok avslutning av utfyllings- og utgravingsoperasjonen dersom det vinterstid er fare for isforhold som vil hindre at siltgardinene kan fungere som tilsiktet. Dette for å unngå at siltgarden fjernes eller slutter å fungere før det er forurensningsmessig forsvarlig, jmfør forrige avsnitt.

5. Støy

Anbefalte støygrenser for bygg- og anleggsvirksomhet i T-1442 *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* skal følges, jmfør Statens vegvesens YM-plan for tiltaket, datert 26. september 2013.

6. Særskilte vilkår for utfylling

6.1. Ytre miljøplan

Det forutsettes at utfyllingen gjennomføres som angitt i «Ytre miljøplan E18 Bommestad-Sky» utarbeidet av Statens vegvesen datert 26. september 2013, dersom ikke annet fremgår av vilkårene for tillatelsen.

6.2. Fiberduk og sand (delvis opphevet 01.07.2015)

Før utfylling skal sjøbunnen sikres ved utlegging av fiberduk av egnet klasse over hele utfyllingsområdet. Over fiberduken skal det legges et minimum 30 cm tykt lag av dokumentert ren sand (krav opphevet 01.07.2015). For den midlertidige utfyllingen ved akse 6 og 7, er det tillatt å benytte singel over fiberduken, (endret den 14.03.2014). Masser som ikke overskrider

normverdien for forurenset grunn, jamfør forurensningsforskriften kapittel 2 vedlegg 1, og som ellers ikke inneholder andre miljøgifter som kan medføre miljøskade, regnes som rene (ikke forurenset).

Det skal benyttes siltgardin nær utfyllingene ved akse 1 og 6. Massene skal legges ut varsomt, og arbeidene skal ha tett oppfølging (nytt krav 01.07.2015).

6.3. Utfyllingsmasser – endret den 12.03.2019

Alle masser som benyttes i utfyllingen må være dokumentert rene, jamfør punkt 6.2. Innhold av totalt organisk karbon (TOC) skal være mindre enn 0,5 %. Sprengtsteinen som benyttes skal stamme fra dagbrudd. Det skal ikke benyttes stein fra reaktive bergarter. Det skal ikke benyttes masser som er tilsølt av olje eller drivstoff.

Det tillates ikke bruk av bygg- og rivningsavfall, masser som inneholder armeringsfibre eller foringsrør i plast. Dersom det likevel skulle vise seg at utfyllingsmassene inneholder noe plast eller annet avfall, skal forsøpling i vannmassene og i strandsonen som følge av tiltaket samles opp. I tillegg skal det utføres etterkontroll med opprydning av plast i strandsonen tilgrensende tiltaksområdet. (Nytt krav 12.03.2019).

6.4. Sikring av fyllmasser

Ferdig fyllskråning skal sikres mot utrasing.

6.5. Varsel om oppstart

Fylkesmannen skal varsles om oppstart av utfyllingsarbeidet. Slikt varsel skal sendes minimum en uke før oppstart av arbeidene. Det kan varsles med en enkel e-post til fmvtpost@fylkesmannen.no.

7. Særskilte vilkår for utgraving

7.1. Tiltaksplan og Ytre miljøplan

Det forutsettes at utgravingen gjennomføres som angitt i tiltaksplan datert 10. oktober 2012 «E18 Bommestad-Sky, Miljøtekniske grunnundersøkelser, tiltaks- og graveplan for forurenset grunn på østre og vestre Eidet» utarbeidet av Rambøll, og Statens vegvesens «Ytre miljøplan E18 Bommestad-Sky» datert 26. september 2013, dersom ikke annet fremgår av vilkårene for tillatelsen.

7.2. Oppgraving av masser

Oppgraving av masser skal gjennomføres slik som beskrevet i tiltaksplanen og må foregå slik at det ikke fører til spredning av forurensning. Utgravingen skal utføres fra indre del og ut mot dagens strandlinje.

Alt organisk materiale som avdekkes fra den tidligere tømmervirksomheten skal fjernes, slik at opprinnelig sjøbunn kommer fram.

Det nye vannspeilet og den nye sjøbunnen skal ikke åpnes til de frie vannmassene i Farris før tilstrekkelig dybde er gravd ut og det er dokumentert at den nye sjøbunnen tilsvarer tilstandsklasse I eller II, jamfør TA-2229/2007 *Veileder for klassifisering av miljøgifter i vann og sediment*.

7.3. Disponering av masser

Forurensede masser kan gjenbrukes på området innenfor de rammer som er beskrevet i TA-2553/2009 *Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn*. Masser som er forurenset tilsvarende tilstandsklasse 4 (dårlig) og høyere skal leveres direkte til godkjent mottak uten mellomlagring.

Forurensede masser skal ikke mellomlagres utenfor anleggsområdet og må ikke blandes med rene masser. Forurensede overskuddsmasser skal leveres til deponi eller behandlingsanlegg som har tillatelse etter forurensningsloven. Avfall og gjenstander i gravmassene skal sorteres ut og leveres til godkjent avfallsmottak. Denne tillatelsen regulerer ikke disponering av oppgravde rene masser.

7.4. Miljøgeolog

Ved gravearbeider i områdene hvor det er dokumentert forurensning i tilstandsklasse 4 og 5 (jamfør TA-2553/2009) og generelt for gravearbeider dypere enn 1 meter under dagens terrengnivå, skal en kvalifisert miljøgeolog være til stede, i henhold til tiltaksplanen.

For klassifisering av masser som ligger dypere enn 1 meter under dagens terrengnivå skal miljøgeolog ta et tilstrekkelig antall prøver, jamfør TA-2553/2009 *Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn*.

7.6. Varsel om oppstart

Fylkesmannen skal varsles om oppstart av utgravingsarbeidet. Slikt varsel skal sendes minimum en uke før oppstart av arbeidene. Det kan varsles med en enkel e-post til fmvtpost@fylkesmannen.no.

8. Journalføring og rapportering

8.1. Journalføring av resultater fra overvåkingen

Det skal føres oversikt over resultater fra miljøovervåkingen av tiltaksarbeidene. Oversikten skal som et minimum inneholde måleresultater, eventuelle overskridelser og korrigerende tiltak.

Det skal føres loggbok under utfyllings- og utgravingsarbeidet. Mengde masser samt tidspunkt for utfylling og utgraving skal registreres. Kopi av loggbok skal følge som vedlegg til sluttrapporten.

8.2. Periodisk rapportering

Analysesresultater fra vannprøver og resultater fra overvåkingen ved prøvepunktene skal inngå i oppsummert form i periodisk rapportering til Fylkesmannen. Første rapport skal foreligge senest tre måneder etter oppstart av arbeidene, og deretter hvert halvår. Ved rapportering skal det også inngå en faglig vurdering.

8.3. Sluttrapport

Det utførte arbeidet skal rapporteres til Fylkesmannen så snart som mulig og senest fire måneder etter at tiltaket er gjennomført. Sluttrapporten skal gi en oppsummering av arbeidet og resultater av overvåking, og skal inneholde følgende:

- Beskrivelse av tiltaket og utført arbeid.
- Beskrivelse av avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre uheldig påvirkning på omgivelsene fra gjennomførte tiltak.

- Dokumentasjon på at forurensede masser og avfall/farlig avfall er levert til godkjent mottak.
- Dokumentasjon på hvor stort volum som er fylt ut i sjø, tidspunkt for utfyllingen, samt at massene som ble brukt var rene.
- Kartfestet dokumentasjon på forurensningssituasjonen i gjenværende/redisponerte masser.
- Beskrivelse av resultater fra kontroll- og overvåkingsprogrammet.
- Fotodokumentasjon fra arbeidet med utfyllingen og utgravingen.

9. Tilsyn

Tiltakshaver plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med tiltaket til enhver tid.